

مقدمه و تمهید بحث اصول و معیارهای هنر اسلامی

عبدالرضا شیردست ۱

۱- کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی، دبیر و مدرس دانشگاه غیر انتفاعی بابلسر.
پست الکترونیکی: ashirdast@yahoo.com نشانی: مازندران - بابلسر - خ بهشتی - کوچه ۴۱. ت
۰۹۱۱۲۱۱۹۴۵۲:

فاطمه زهرا صادقی ۲

۲- کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی، دبیر و مدرس دانشگاه غیر انتفاعی بابلسر.
پست الکترونیکی: mahshidshirdast@yahoo.com نشانی: مازندران - بابلسر - خ بهشتی - کوچه ۴۱. ت
۰۹۳۷۷۵۶۲۴۱۶:

چکیده

هنر توانایی به خصوصی است که انسان به وسیله ی آن می تواند آنچه را خود در عالم معنی مشاهده کرده است، به دیگران بفهماند. از دیدگاه اسلام، ماهیت اساسی هنر و عناصر متشکله ی آن دارای حقیقتی روحانی و معنوی است، این معنویت را می توان در هنر اسلامی که تمدن اسلامی از ظهور اسلام تا روزگار اخیر به وجود آورده و برخاسته از باورهای اسلامی است، به روشنی دریافت. اصول و معیار هنر اسلامی را در حقایق دین اسلام که در نص صریح قرآن آمده است، باید جست و جو کرد و آن متکی بر حقایق بنیادی است که طیفی از واژگان سامان یافته اعم از توحید، حسن و زیبایی، نمادگرایی، قدسیت، بی توجهی به دنیا (فقر دنیوی)، غیر تمثالی بودن، عقل گرایی و سلوک روحانی و... در کنار یکدیگر، آن را بیان می کنند که در مرکز این واژگان توحید الهی قرار دارد. شناخت اصول و معیارهای هنر اسلامی مستلزم درک رابطه ی این هنر با مذهب است، مذهبی که بر یگانگی و توحید استوار است. در قرون اخیر عدم درک عمیق ارزش های اصیل هنر اسلامی و بهره گیری از الگوهای غربی و اقتباس روزافزون از آن موجب عقب ماندگی و واپس گرایی شده است. پس شناخت مبانی و اصول هنر اسلامی وظیفه ی هنرمندان و پژوهشگران اسلامی است تا با استفاده از این اصول بنیادین به خلق، احیا و حفظ این آثار همت گمارند. در این پژوهش بر آنیم با روش توصیفی - تحلیلی و استفاده از منابع کتابخانه ای به بارزترین اصول و معیارهای هنر اسلامی بپردازیم.

واژگان کلیدی: هنر اسلامی، توحید، قدسیت، حسن و زیبایی، نماد گرایی، غیر تمثالی بودن، فقر دنیوی.